

אחרי שהאדם נטהר מהעוונות שמסתיר ממנו לראות את האמת, הוא יכול לקבל הארת מצות סוכה!!!

וקודשא בריך הוא חֲדֵי בְּנוֹי (-הקב"ה שמח עם בניו). זְכָאָה חוֹלְקוֹהוֹן בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי (-אשרי חלקיהם בעולם הזה ובעולם הבא), "עכ"ל הזהוה"ק.

מדברי הזוהר הק' האלו רואים, שיש סוד עמוק בענין קריאת שם 'סוכות' לאותו מקום, כי 'מאחורי הסיפור' התרחש כאן מלחמת מוחות ערה בין כוחות השטן לכלל ישראל, וקריאת שם המקום ההוא סוכות, מרמז על זה שכלל ישראל בורה לתוך הסוכה שמגין עליהם מהמקטרגים.

ובספר חמדת ימים הביא על פי דברי הזוהר הק' האלו, את מנהג המדקדקים לעסוק במצות סוכה מיד במוצאי יו"כ"פ, וכותב על זה בזה"ל: "על כן נהגו המדקדקים בעלי נפש במוצאי יום הכפורים תכף ומיד אחר גמר סעודתן קודם שיעשו שום מלאכה עוסקים במצות סוכה, מן טעם הכתוב, וְיָשֵׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֹשֶׂו לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה (בראשית לג, טו) שהוא שעיר יום הכפורים אשר הוא מנת חלקו וכוסו, ומיד כיון דאתפרש ההוא מקטרגא, ויעקב נסע סכתה לעשות מצות סוכה", עכ"ל.

כלומר שישנה שייכות עמוקה בין מצות סוכה לבין הימים הנוראים, ולא הזדמנו במקרה לפונדק אחד, כי הסוכה הוא המשך והשלמה להימים הנוראים, ולכן מה טוב ומה נעים להמשיך מיד אחרי יום כיפור במצות הסוכה.

« מדוע יום טוב סוכות מסוגל לשמחה?? »

כדי לבאר השייכות בין סוכה לימים נוראים, צריך לעיין בטעם שעושים מצות סוכה, כתוב בתורה הק' בַּסֶּכֶת תִּשְׁבּוּ שְׁבַעַת יָמִים כָּל הָאָזְרַח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשֵׁב בַּסֶּכֶת, לְמַעַן יִדְעוּ דַרְתֵּיכֶם כִּי בַּסֶּכֶת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם (ויקרא כג, מב-מג). והנה, בין כל מצוות התורה יש מצוות שהכוונה מעכבת בהן ויש שאינה מעכבת, אולם במצות סוכה כתב הב"ח (ריש ס' תרכ"ה) דכולי עלמא לא פליגי שהיא צריכה כוונה, דהא מקרא מלא דיבר הכתוב לְמַעַן יִדְעוּ דַרְתֵּיכֶם, ומעתה אם בכל מצוה ומצוה עלינו להתבונן במהותה, וכפי שנתבאר, הרי על אחת כמה וכמה שצריך להתבונן בעניין מצוות ישיבת סוכה, שבה נתנה התורה להדיא טעם המצוה.

והנה, שורש ועיקר המצווה הוא, להביא לידי האמונה בהשי"ת, שהוא הבורא ומנהיג את כל העולם כולו, ברצותו שיעבדם תחת יד מצרים, וברצותו רווח להם בהוציאם מארץ מצרים כי הכל בידי שמים ומזה יבין להנהגת ה' עמו עד עצם היום הזה, כי הכל מיד ה' לטובתו הגמורה, ובידיים טובות הוא נתון בכל עת ושעה.

וכה כתב הרשב"ם: "לְמַעַן יִדְעוּ דַרְתֵּיכֶם לְמַעַן תִּזְכְּרוּ, כִּי בַּסֶּכֶת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבַּר אַרְבַּעִים שָׁנָה בְּלֹא יֵיּוֹשֵׁב וּבְלֹא נַחְלָה, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ תִּתְּנוּ הוֹדָאָה לְמִי שֶׁנָּתַן לָכֶם נַחְלָה, וּבַתִּים מְלֵאִים כָּל טוֹב, וְאֵל תֹּאמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם כַּחַי וְעוֹצֵם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה".

ביסוד הדברים ביאר **הערוך לנר** (סיום למס' סוכה, נדפס בסוף המסכתא) מה שאמרו בגמרא (סוכה ב.) לפסול סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה, כי אז נחשב כיושב בצל דפנות ולא בצל סוכה, ומבאר, כי הדפנות המקיפות את הסוכה מרמזות על ענייני עולם הזה המסבב את האדם

« מה הענין לבנות הסוכה מיד במוצאי יום הקדוש?? »

כתב הרמ"א (בסוף ס' תרכ"ד) בזה"ל: "ומדקדקים מתחילים מיד במוצאי יום כיפורים בעשית הסוכה כדי לצאת ממצוה אל מצוה". וכן חזר על הדברים בס' תרכ"ה. ולכא' צ"ב, כי אם אכן טעם הדבר הוא כדי לצאת ממצוה למצוה, כפשטות דברי הרמ"א, אז מדוע צריכים דוקא להתחיל בעשיית הסוכה, הרי ישנם הרבה מצוות שאפשר לעשות, כדי לקיים את ה'ענין' הזה.

ולכא' מבואר מזה, שיש איזה ענין מיוחד בהתחלת דוקא מצות סוכה. ובנוסף אנו מגלים בכך, שיש איזה שייכות מיוחדת בין יו"כ ליו"ט סוכה, ולא רק שהם 'במקרה' נפגשו בתקופה אחת.

כתב הטור (בס' ת"ז), בזה"ל: "...ושמעתי מאחי הרב יהודה וכו' שהמועדים נתקנו כנגד האבות, פסח כנגד אברהם, דכתיב לוֹשִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת (בראשית יח, ו) ופסח היה. שבועות כנגד יצחק, שתקיעות שופר של מתן תורה היה בשופר מאילו של יצחק. סוכות כנגד יעקב, דכתיב וּלְמַקְנֵהוּ עֵשָׂה סֶכֶת (בראשית לג, יז), עכ"ל הטור.

והנה, לכאורה כל הענין שיעקב אבינו קרא למקום ההוא סוכות צ"ב, מדוע לא קרא יעקב אבינו שם המקום בית, וכי ה'סוכות' היא העיקר התשמיש שעשה שם, הלא בנה לעצמו שם בית לו לנשיו ולילדיו, וגר שם שנה וחצי. ובכלל, ממתני אדם קורא למקום על שם מה שהוא עשה למקנהו, ועוד מדוע בכלל מספרת התורה הק' מה עשה יעקב אבינו למקנו, את מי מעניין סיפור המקנה ומה הוא בנה בשבילים.

והנה א' **בוזרה** הק' (רע"מ קא.) דברים נפלאים בסוד יעקב ועשיו, הקשורים המרומזים בימים טובים של ראש השנה, יום כיפור וסוכות, וז"ל: "וַיִּשְׁטַם עֹשֶׂו אֶת יַעֲקֹב לְמִיזַל אֲבֹתָיָהּ וּלְקַטְרָגָא לִיהַ תְּדִיר (-להתגרות בו תמיד). וְיַעֲקֹב אָזִיל (-הלך) בְּאִינּוֹן יוֹמִין דְּבִין רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכְּפוּרִים (- באותם הימים שבין ראש השנה ויום כיפור) עָרִיק לְאַשְׁתְּזָבָא מְנִיָּה (-ברח כדי להינצל ממנו). תָּב בְּתִיּוֹבְתָא שְׁוִי גְרַמְיָה בְּתַעֲנִיתָא (-שב בתשובה, והכניס עצמו בתענית), עַד דְּאַתִּי (-עד שבא) רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה יוֹם הַכְּפוּרִים, כְּדִין יְדַעִי יִשְׂרָאֵל דְּעֵשֶׂו בָּא וְעָמּוּ אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ (-אז יודעתי ישראל שעשיו בא עם ארבע מאות איש) כְּלָהוּ מְקַטְרְגֵי זְמִינִין לְקַטְרָגָא לוֹן (-כולם מקטרגים, כולם זמינים לקטרג להם), וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיָּצַר לוֹ, סִגֵּי בְּעֻלּוֹתֵין וּבְעוֹתֵין (-הרב בתפילות ובקשות), וכו'".

"וכדין אֲהָדַר עֹשֶׂו אֶפְטְרוֹפּוּסָא דְיַעֲקֹב (-אז עשיו רצה כביכול לדאוג לעשיו) וְיַעֲקֹב לֹא בְּעָא דּוֹבְשִׁיָּה וְעוֹקְצִיָּה (אולם יעקב לא רצה לא מדבשו ולא מעקצו, לכן אמר לו יעקב) יַעֲבֵר נָא אֲדוֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ. כְּדִין וַיָּשֵׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֹשֶׂו לְדַרְכּוֹ, אִימְתִי, בְּשַׁעַת נְעִילָה, דְּהָא אֲתַפְרֵשׁ מְעַמָּא קְדִישָׁא (-שהי נפרד מן כלל ישראל), וְקַב"ה שְׂבִיק לְחוֹבִיָּהוּן וְכַפֵּר עֲלֵיהוּ (-והקב"ה עוזב את חובות של כלל ישראל ומכפר עליהם). כִּינֵן דְּהָהוּא מְקַטְרָגָא אֲזַל בְּהָהוּא דוֹרוּנָא וְאֲתַפְרֵשׁ מְנִיָּהוּ (- כיון שאותו המקטרג הלך עם אותו דורון (שנתפרש למעלה) ונפרד מכלל ישראל) בְּעֵי קַב"ה לְמַחְדֵּי בְּנוֹי (-רוצה הקב"ה לשמוע עם כלל ישראל) מַה כְּתִיב וְיַעֲקֹב נָסַע סֶכֶתָהּ וַיִּבֶן לוֹ בֵּית וָגו'. עַל כֵּן קָרָא שְׁם הַמְּקוֹם סֶכּוֹת. כִּינֵן דִּיתְבוּ בַּסֶּכּוֹת הָא אֲשֵׁתִיבּוּ מִן מְקַטְרָגָא (-כיון שיושבים בסוכה, ניצולים מן המקטרג)

מלמטה, אולם המשכיל מרים את עיניו כלפי מעלה ויודע שהסכך הוא העיקר, להבין שההשגחה העליונה פקוחה עליו תדיר, והוא מאמין בבורא יתב"ש שמספיק כל צרכיו בכל עת ובכל רגע, ועיקר מצות סוכה הוא להזכיר לבשר ודם את ענן ה' החופף עליו, ועל כן הסכך למעלה מעשרים פסול, שאז יושב בצל דפנות ולא בצל סכך, לרמז על השם בטחונו שתבא לו תשועתו על ידי ענייני העולם שזה פסול, ולא נרצה לפני ה'.

ועל כן נאמר (סוכה ב.), צא מדירת קבע ושב בדירת עראי, וכלשונו של הרה"ק **שפת אמת** ז"ע (תרמ"ה ד"ה מצות) מצות הסוכה הוא מדת הבטחון בה' יתברך, כמו שכתוב רז"ל (סוכה ס"ט) צא מדירת קבע שלא לבטוח בעושר ובנכסים, רק לבטוח בה', ולכן הוא זמן שמחתנו, כי אין שמחה כשמחת הבוטח בה' באמת, כמו שמבאר בספר **חובת הלבבות**, ולכן נוסדו תפלות והושענות בחג הזה, לידע כל כל ברכות השנה תלויים רק בעזר השי"ת, ולא לבטוח באסיפת כל התבואות לבית, וכמו שנאמר בְּטָחוּ בוּ בְּכָל יַעַת עִם שִׁפְכוּ לִפְנֵי לַבָּבֶקֶם (תהלים סב, ט).

ועי"ז רמז ניסוך המים, לשפוך לב כמים לפניו ית', ובודאי כן הוא מוטבע בלבבות בני ישראל, שבכל עת שצריכין ישועה בוטחים בו ית', ולכן השי"ת סוכך עליהם בימים אלו כמו שכתוב וְהַבּוֹטָח בַּה' יִחַד וְסֻבְּבוּ (תהלים לב, י).

ואכן, לכן נצטוונו לשבת בסוכה דייקא בזמן של וְחַג הָאֲסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה (שמות לד, כב), כי בעת האסיפה יש מקום לחשוש שמא יבוא אדם להיות סמוך ובטוח במעשי ידיו להתפאר, וישכח חלילה כי הקב"ה הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים, ע"כ נצטוונו לקיים מיד מצוות סוכה.

וכך כתב הכלי יקר על הפסוק כָּל הָאֲזָחָךְ בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת (ויקרא כג, מב), וז"ל: "נקט 'אזרח' שהוא לשון 'תושב', לפי שבזמן אסיפת התבואה מן השדה כל אחד רוצה לילך מן השדה לתוך ביתו לשבת בו ישיבה של קבע, וחששה התורה אולי על ידי ישיבת קבע ירום לבבו כי מצאה ידו כביר וישמן ויבעט. על כן נאמר כל האזרח הרוצה להיות כתושב בעולם הזה ולא כגור, אליו צוה ה' לצאת מדירת קבע לדירת עראי כדי שיכיר בפחיתות ערכו שאינו בעולם הזה כי אם גור ולא תושב, ועל ידי זה לא יבטח בצל קורתו כי אם בצל שד-י יתלונן, כמו שעשו ישראל בצאתם ממצרים שלא ישבו בבתים ספונין וחשובים, כי אם בהיקף שבעה עננים אשר כבוד ה' היה בתוכם וזהו בצל שד-י ולא בצל קורות בתהים ארזים", עכ"ל.

והנה ודאי אין הכוונה שירגיש כן רק בשבעה ימים אלו, אלא כמו שהביא בעל המכתב **מאליהו** (ח"ד) בשם **השפת אמת** עה"פ חג הסוכות וגו' שְׁבַעַת יָמִים בְּשָׁנָה וגו' (ויקרא כג, מא), דלכאורה הך 'בשנה' מיותר, "אלא זהו בא לרמוז דשבעה ימים אלו צריכים להשפיע ומשפיעין על כל השנה, להרגיש כל השנה שאנחנו בעוה"ז בבחי' ארעי. וכן דייקו מהפסוק חַג הָאֲסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה וגו' (שמות לד, כב), והא הו"ל למימר בתקופת השנה, אכן י"ל דנרמז בזה דחג זה משפיע על כל השנה", עכ"ד.

ובשפת אמת על התורה (עניני סוכות תרל"ד) כתב עוד וז"ל: "עיקר הארת השנה תלוי בשבעת ימים אלו, והכלי לקבל הוא השמחה", עכ"ל. וי"ל דגם השמחה בימים אלו הוא ע"י שאנו מרגישים את עצמינו רק ארעי בעוה"ז, וממילא לא חסר לנו כולם, ויש לנו רק לשמוח שזכינו להיות העם הנבחר", ודו"ק.

וכן ע"י שם בהמשך בשפת אמת, שכתוב עוד, "דמצות הסוכה נותנת ברכה והארת קדושה לדירת האדם", עיי"ש, והיינו, דע"י מצות הסוכה הרי מגיע האדם להרגשה שהוא נמצא בדירת ארעי בכל ימות השנה, וכנ"ל,

וממילא כל חייו וכל השתמשותו בדירתו היא רק כדי להשיג רוחניות, וממילא יש בדירתו קדושה וברכה כל השנה.

וכן ביארו **הקדמונים** ז"ל, את הדין דקיי"ל, בשו"ע או"ח (סימן תרכ"ט ס"ג) דכל דבר המחובר לקרקע אין מסככין בו, עיי"ש, שזהו משום שענין הסוכה הוא להרגיש בעוה"ז בבחי' ארעי, וזהו הרמז שלא יטול סכך שהוא מחובר לקרקע, כי כל ענין הסוכה הוא להיות מנותק מעניני הקרקע והעוה"ז, עכ"ד.

דהנה כתיב שם וַיַּעֲקֹב נֶסֶע סֻכָּתָהּ וַיָּבֵן לוֹ בַּיִת, ולמקנהו עשה סֻכָּתָהּ כִּן קָרָא שֵׁם הַמְּקוֹם סֻכּוֹת (בראשית לג, יז). ובתרגום יונתן שם, כתב, וז"ל: "וַיִּבְנֶא לֵיהּ בֵּי מְדֻרְשָׁא וְלִגְיָתוּי עֲבַד מְטָלָן בְּגִין כִּן קָרָא שְׁמָא דְאַתְרָא סוּכוֹת". והיינו, דפירש ד'ויבן לו בית' היינו שבנה לו בית מדרש, ולמקנהו עשה סוכות, היינו שלצרכי גופו עשה סוכות. והענין בזה, דלחלק הרוחני עשה בית, שהוא בנין חזק וקבוע, אבל לחלק הגשמי עשה סוכות שהוא דירת עראי, וענין זה הוא יסוד חג הסוכות, שאמרה תורה שבעת ימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי, (סוכה ב.), ללמד את האדם שאין ביתו עיקר, אלא צרכי נשמתו הם העיקר, וזה על ידי שעוזב את ביתו ונכנס לסוכה להתייחד בצילא דמהימנותא ודבק בקב"ה.

ובשם רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל מובא, שאמר בדרך מליצה, ד'המצטער פטור מן הסוכה', משום שאם הוא מסוגל להרגיש צער גשמי בסוכה אזי הרי זה סימן שעדיין אין לו שייכות למצות סוכה, כי כל ענין מצות סוכה היא להתנתק מעניני עוה"ז ולהרגיש שהוא בעוה"ז רק ארעי.

וכן איתא בדרך מליצה על מאמר חז"ל, 'גשמים בחג סימן רע לו', דהנה גשמים רומז לכל עניני גשמיות כמבואר בחז"ל בכמה דוכתי, ואם בחג הסוכות יש לאדם שייכות לגשמיות, הרי"ז סימן רע לו.

« איך אפשר להרגיש את ארעיות האדם בעולם הזה?? »

והנה ברור, כי כדי להגיע למצב זה שירגיש האדם דכל מציאותו בעוה"ז היא רק דרך ארעי, צריך מקודם לכן להסיר את טמטום הלב של העבירות, כי כל זמן שאדם קשור לחטאיו ויש לו טמטום הלב אזי ודאי אינו יכול להשיג הרגשה זו, ורק אחרי יום כיפור שהוסר ממנו טמטום הלב, דוקא אז יכולין להשיג ענין זה של דירת ארעי שהוא יסוד מצות סוכה.

ובאופן דומה לזה כתב **השפת אמת** (עה"ת סוכות תרנ"א), וז"ל: "בימים אלו של סוכות בני ישראל משתוקקין לחסות בצלו של השי"ת, כי עצם נפשות בני ישראל נמשכין אחרי הקב"ה, ורק הבלי העולם מסירין

אהבת הלב, ואחרי יוהכ"פ שנטהרו הלבבות, וקיימו מצות ועיניתם את נפשותיכם וגו', וכפי מה שמתרחקים מתאוות הגוף כך מתעורר אהבת הנפש ומשתוקקין אליו יתברך וזוכין לסוכה", עכ"ל.

על פי הנ"ל יכולין להבין למה צריכין לעשות הסוכה מיד במוצאי יום הקדוש לפני שעושים שום מלאכה, כי כבר הבאנו כמה פעמים יסודו של **הרמב"ן** בספרו **האמונה והבטחון** (פ"ט) בפירושו את הפסוק אִם תִּעְרְוּ וְאִם תִּעֲזְבוּ אֶת הָאֱלֹהִים עַד שֶׁתִּחַפְּצוּ (שיר השירים ב, ז), שזה מרמז על ההתעוררות שהאדם מקבל מן השמים, שצריך שיעשה מההתעוררות הזו חפץ בכלי המעשה כדי שתתקיים בו ההתעוררות ולא תפוג ממנו.

לפי"ז כדי שלא לאבוד המדרגה שקיבלו ביוכ"פ, דהאדם בעוה"ז הוא ארעי ושהעוה"ז הוא רק פרודור לעוה"ב, צריכין לעשות מיד כלי היינו לבנות סוכה שזה דירת ארעי כדי שלא לאבד מדרגה שקיבלו ביום כיפור.

"...כי עצם נפשות בני ישראל נמשכין אחרי הקב"ה, ורק הבלי העולם מסירין אהבת הלב, ואחרי יוהכ"פ שנטהרו הלבבות, וקיימו מצות ועיניתם את נפשותיכם וגו', וכפי מה שמתרחקים מתאוות הגוף כך מתעורר אהבת הנפש ומשתוקקין אליו יתברך וזוכין לסוכה..."